

*Załącznik
do uchwały Nr XXXI/312/16
Rady Miejskiej w Wyszkowie
z dnia 29 grudnia 2016 r.*

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I PROMOCJI ZDROWIA NA LATA 2016 – 2020.**

Gminny Program Profilaktyki Zdrowotnej i Promocji Zdrowia na lata 2016 – 2020 jest kontynuacją gminnego programu opracowanego na lata 2010 – 2015. Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Wyszaków. Jest dokumentem, określającym elementy polityki zdrowotnej gminy, wyznaczającym kierunki działań w zakresie poprawy stanu zdrowia i jakości życia mieszkańców przy uwzględnieniu rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia oraz priorytetów zdrowotnych określonych w przepisach prawa. Dokument ten opracowany został na podstawie:

1. Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020.
2. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020.

Gminny Program Profilaktyki Zdrowotnej i Promocji Zdrowia na lata 2016 – 2020 kładzie szczególny nacisk na profilaktykę zdrowotną, promocję zdrowia oraz prowadzenie akcji prewencyjnych, w oparciu o główne determinanty zdrowia. Odbiorcami Programu są mieszkańcy Gminy Wyszaków, zróżnicowani pod względem wieku, potrzeb zdrowotnych, narażenia na czynniki ryzyka.

I. WSTĘP

Podstawowa definicja zdrowia to definicja Światowej Organizacji Zdrowia, wyrażająca ideał zdrowia i traktująca je, jako podstawowe prawo człowieka oraz ogólnoświatowy cel społeczny.

Zdrowy człowiek ma większe szanse na samorealizację, satysfakcjonujące pełnienie ról społecznych, czy też dobrą adaptację do zmian środowiska.

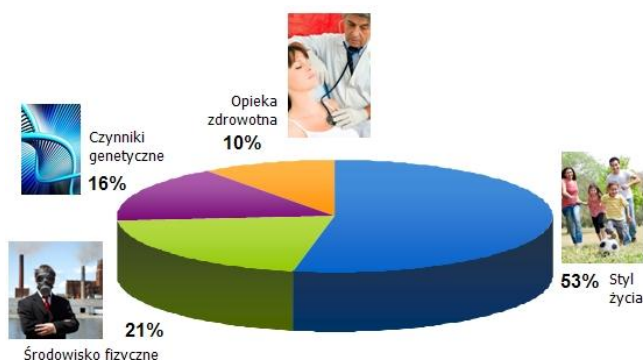
Zdrowie według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), to stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego, społecznego i duchowego, a nie tylko brak choroby lub niepełnosprawności.

Zdrowie jest również **wartością**, dzięki której jednostka lub grupa może realizować swoje aspiracje. Zdrowie jest **zasobem**, czyli bogactwem dla społeczeństwa, gwarantującym jego rozwój społeczny i ekonomiczny. Tylko zdrowe społeczeństwo może tworzyć dobra materialne i kulturowe oraz rozwijać się. Wreszcie, zdrowie jest **środkiem** do osiągnięcia lepszej jakości życia, przez którą należy rozumieć sprawne funkcjonowanie do później starości, większą wydajność pracy i satysfakcję z życia. W związku z powyższym we wszystkich okresach życia, zdrowie należy chronić, czyli zapobiegać chorobom, doskonalić je, zwiększać jego potencjał oraz przywracać je, gdy pojawi się choroba.

Kluczem do zdrowia są czynniki warunkujące zdrowie (tzw. determinanty zdrowia), czyli genetyczne uwarunkowania zdrowia połączone wraz ze stylem życia, środowiskiem i opieką zdrowotną. Do ważnych przesłanek zachowania zdrowia należą warunki społeczno – ekonomiczne, natomiast największymi zagrożeniami są ubóstwo i niski poziom wykształcenia. W związku z powyższym, punkt ciężkości przenosi się z działań służby zdrowia, na wiele sektorów społeczno-gospodarczych, a styl życia człowieka w największym stopniu determinuje zachowanie zdrowia.

Determinanty zdrowia człowieka:

1. **Styl życia** – jego udział jest największy (50-60%), a jego zmiana leży w możliwościach każdego człowieka,
2. **Środowisko fizyczne oraz społeczne życia i pracy** ma wpływ na ludzkie zdrowie w ok. 20%,
3. **Czynniki genetyczne** – warunkują zdrowie ludzkie w ok. 20%,
4. **Opieka zdrowotna** – może rozwiązać ok. 10-15% problemów zdrowotnych społeczeństwa,

Determinanty zdrowia według pól Lalonde'a:

Zdrowie publiczne to nauka i sztuka zapobiegania chorobom, przedłużania życia i promowania zdrowia, poprzez organizację publicznych wysiłków społeczeństwa. Teoria zdrowia publicznego klasyfikuje **potrzeby zdrowotne** na: **rzeczywiste**, czyli faktycznie występujące, **wyrażone**, czyli skierowane pod adresem zakładów opieki zdrowotnej i na **zaspokojone** – poprzez ich działalność.

W obliczu licznych zagrożeń zdrowia spowodowanych ciągłym rozwojem cywilizacji, postępowaniem uprzemysłowienia, zwiększonym tempem życia, działania z zakresu wzmacniania i poprawy zdrowia, w tym **profilaktyka i promocja zdrowia** są szczególnie istotne. Mało widoczne różnice pomiędzy profilaktyką, a promocją zdrowia powodują, że oba te pojęcia stosowane są zamiennie, jednakże w praktyce promocja zdrowia jest to proces umożliwiający jednostkom i grupom społecznym zwiększenie kontroli nad własnym zdrowiem, jego poprawę i utrzymanie. Działania promocji zdrowia zorientowane są m.in. na następujące obszary:

- Budowanie zdrowotnej polityki publicznej.
- Tworzenie środowisk pracy i życia sprzyjających zdrowiu.
- Zachęcanie całego społeczeństwa do działań na rzecz zdrowia.
- Rozwijanie indywidualnych umiejętności służących zdrowiu.

Profilaktyka zdrowotna ma na celu zapobieganie chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie.

Fazy profilaktyki zdrowotnej:

1. Profilaktyka wczesna – utwalenie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia i zapobieganie szerzeniu się niekorzystnych wzorców zachowań w odniesieniu do osób zdrowych.
2. Profilaktyka pierwotna – zapobieganie chorobie poprzez kontrolowanie czynników ryzyka w odniesieniu do osób narażonych na czynniki ryzyka.
3. Profilaktyka wtórna – zapobieganie konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie, np. badania przesiewowe mające na celu wykrycie osób chorych.
4. Profilaktyka trzeciorzędowa – zahamowanie postępu choroby i ograniczenie powikłań

II. Podstawy prawne

Podstawowym dokumentem wyznaczającym cele i kierunki polityki ochrony zdrowia publicznego jest **Narodowy Program Zdrowia**, na podstawie którego opracowywane są kierunki polityki zdrowotnej Gminy Wyszaków. Założenia i cele niniejszego programu zbieżne są również z założeniami **Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020**, którą Rada Miejska w Wyszakowie przyjęła uchwałą Nr LI/528/14 w dniu 21.08.2014 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, w którym określone zostały cele strategiczne. Charakterystyka odnosi się do przeciwdziałania konkretnym kwestiom społecznym i dotyczy również spraw związanych z ochroną zdrowia, edukacją zdrowotną, promocją zdrowego stylu życia oraz rozwijania postaw sprzyjających temu zachowaniu

Celem strategicznym Programu Zdrowia 2016 – 2020 jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

Narodowy Program Zdrowia określa cele operacyjne i zadania mające decydujący wpływ na poprawę stanu zdrowia Rzeczypospolitej Polskiej. Ukierunkowany jest na zapobieganie występowaniu chorób stanowiących największe zagrożenie dla zdrowia będących przyczyną wysokiej zachorowalności, przedwczesnej umieralności i niepełnosprawności oraz niekorzystnych dla ludzi konsekwencji społecznych i ekonomicznych poprzez ograniczenie narażenia na czynniki ryzyka.

Gminny Program Profilaktyki Zdrowotnej i Promocji Zdrowia pozwala na realizację ustawowych obowiązków wynikających z następujących aktów prawnych:

1. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz.446 z późn.zm), zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia;

2. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 z późn. zm.)

Natomiast zadania wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 487 z późn. zm.) oraz z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.) realizowane są w ramach odrębnych programów gminnych. Ponadto, Gmina Wyszaków realizuje zadania zlecone z zakresu ochrony zdrowia, wynikające z ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 546 z późn. zm.). Ich wykonaniem zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszakowie.

III. Gminne zadania w zakresie profilaktyki zdrowotnej

Samorząd terytorialny postrzegany jest jako główny gwarant zdrowia publicznego, który w świetle obowiązujących przepisów, odpowiada za zdrowie społeczeństwa, poprzez prowadzoną politykę zdrowotną. Dlatego też, w ramach delegacji ustawowych, samorząd gminny obowiązany jest do podjęcia działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, obejmują w szczególności (art. 6 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych):

- tworzenie warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia,
- analizę i ocenę potrzeb zdrowotnych oraz czynników powodujących zmiany,
- promocję zdrowia i profilaktykę, mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu,
- finansowanie w trybie i na zasadach określonych ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej.

W Gminie Wyszaków zakłady służby zdrowia nie podlegają samorządowi gminnemu, dlatego też realizacja ustawowego obowiązku wynikającego z art. 7 ust. 1 pkt. 5 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) a określającego, że do zadań własnych gminy należy ochrona zdrowia, możliwa jest poprzez działania o charakterze profilaktycznym.

Do zadań własnych gminy w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej (zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) należą w szczególności:

- opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy,

- przekazywanie powiatowi informacji o realizowanych programach zdrowotnych,
- inicjowanie i udział w wytyczaniu kierunków przedsięwzięć lokalnych zmierzających do zaznajamiania mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami,
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy.

IV. Wstępna diagnoza obszaru objętego działaniem

Podstawą do podejmowania działań jest analiza wskaźników charakteryzujących sytuację zdrowotną mieszkańców Gminy Wyszaków w odniesieniu do danych liczbowych opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny, na poziomie powiatu i gminy, oraz danych liczbowych, uzyskanych z Wydziału Ogólnego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Wyszakowie.

Gmina Wyszaków ma **39.171** mieszkańców (stan na 2015 r.) Z uwagi na fakt, iż mieszkańcy Gminy Wyszaków stanowią ponad 53% mieszkańców powiatu wyszkowskiego, a powierzchnia Gminy Wyszaków stanowi 18,9% powierzchni powiatu, poniższa charakterystyka jest miarodajna. Ponadto, dostęp do danych z GUS, dotyczących przyczyn zgonów na poziomie gminy, nie jest możliwy, ponieważ mogłoby to powodować identyfikację osoby

Dodatkowo w trakcie ewaluacji programu będą pozyskiwane kolejne dane dotyczące określonych grup wiekowych i odnoszące się do konkretnych zjawisk, wymagających wdrożenia zadań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Programy promocji zdrowia powinny uwzględniać aktualne potrzeby zdrowotne ludności i być dopasowane do ich potrzeb. Należy zaznaczyć, iż zmiany stanu zdrowia mieszkańców Gminy Wyszaków mogą spowodować konieczność wprowadzenia dodatkowych działań lub realizacji programów niewskazanych w niniejszym dokumencie. Wówczas zastrzega się możliwość realizacji zadań innych, niż wymienione, lecz zbieżnych z aktualną sytuacją zdrowotną.

Demografia i wskaźniki charakteryzujące sytuację zdrowotną mieszkańców Gminy.

Liczba, płeć i wiek mieszkańców Gminy Wyszaków

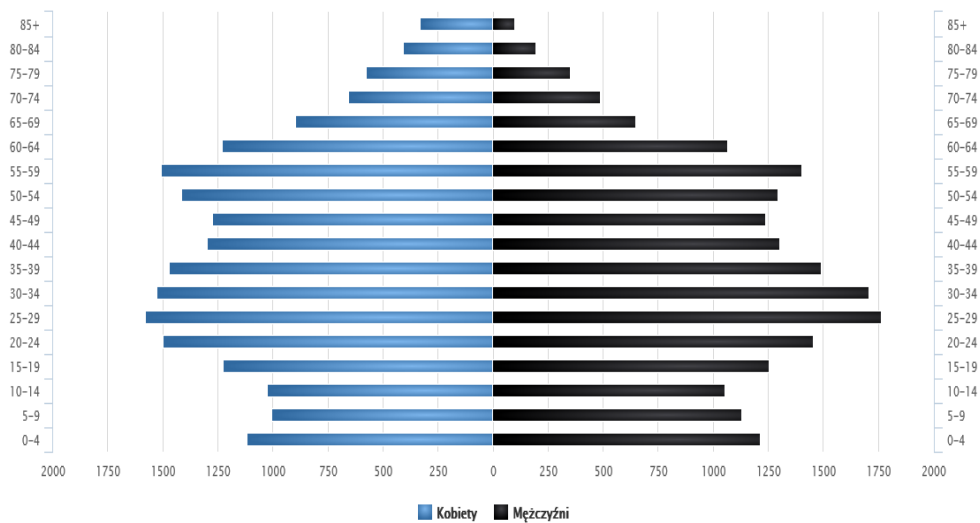
Gminę Wyszaków zamieszkuje 39.171 mieszkańców, z czego **51,1%** stanowią kobiety, a **48,9%** mężczyźni. W latach 2002-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 5,2%.

Średni wiek mieszkańców wynosi 37,7 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego – 40,6 lat oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski – 40,6 lat.

Średni wiek kobiet w Gminie Wyszaków to 39,2 lat, a mężczyzn to 36,1 lat.

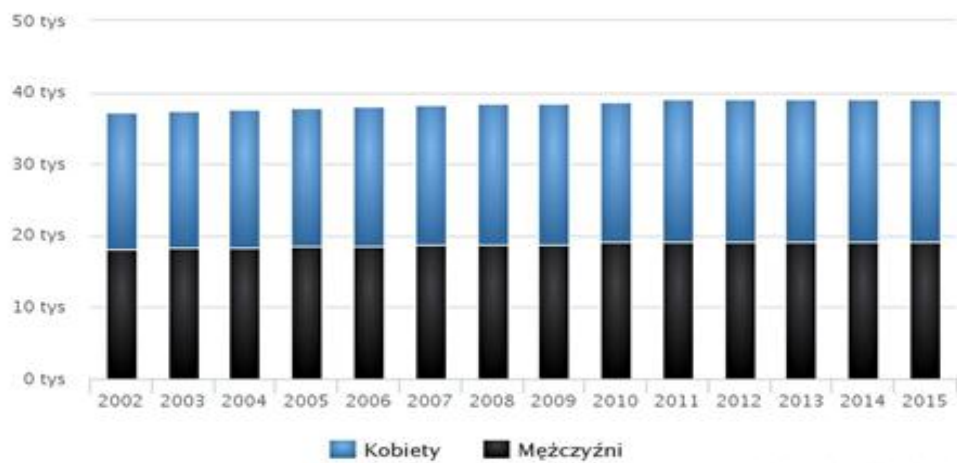
Piramida wieku mieszkańców gminy Wyszków, 2014

(Źródło: GUS)

Populacja – Gmina Wyszów w latach 2002 – 2015

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Odsetek mężczyzn – Gmina Wyszków w latach 2002 – 2015

(Źródło: GUS)

Odsetek kobiet – Gmina Wyszków w latach 2002 – 2015

(Źródło: GUS)

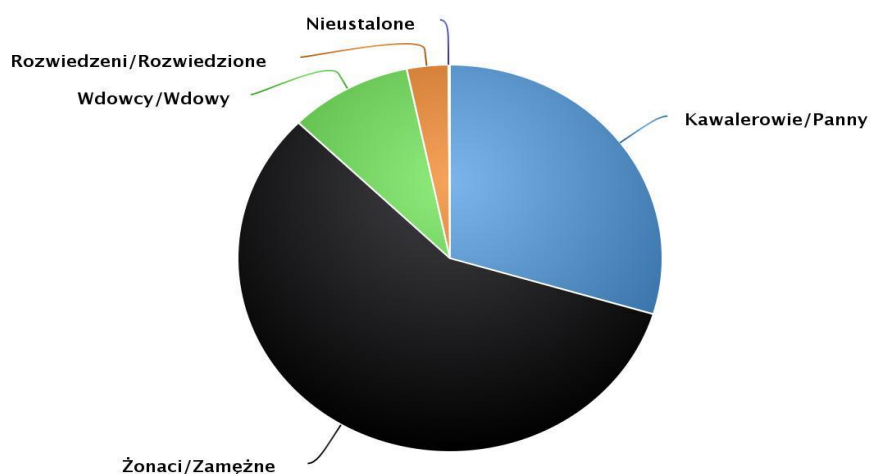

Stan cywilny mieszkańców, małżeństwa i rozwody w Gminie Wyszków.

Z danych powiatowych wynika, że w Gminie Wyszków 29,7% mieszkańców jest stanu wolnego, 57,7% żyje w małżeństwie, 3,2% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,4% to wdowy/wdowcy.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gmina Wyszków

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

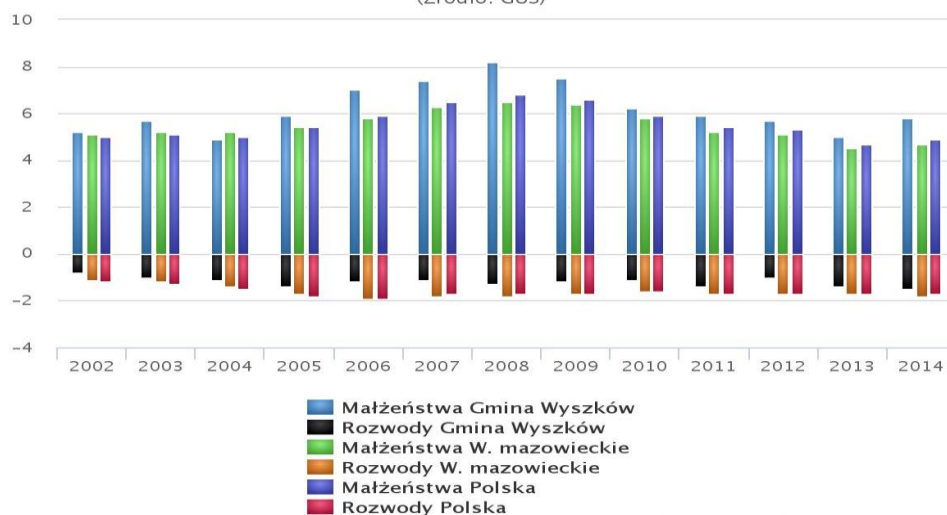

www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy gminy Wyszków zawarli w 2014 roku 226 małżeństw, co odpowiada 5,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w gminie Wyszków w latach 2002 – 2014

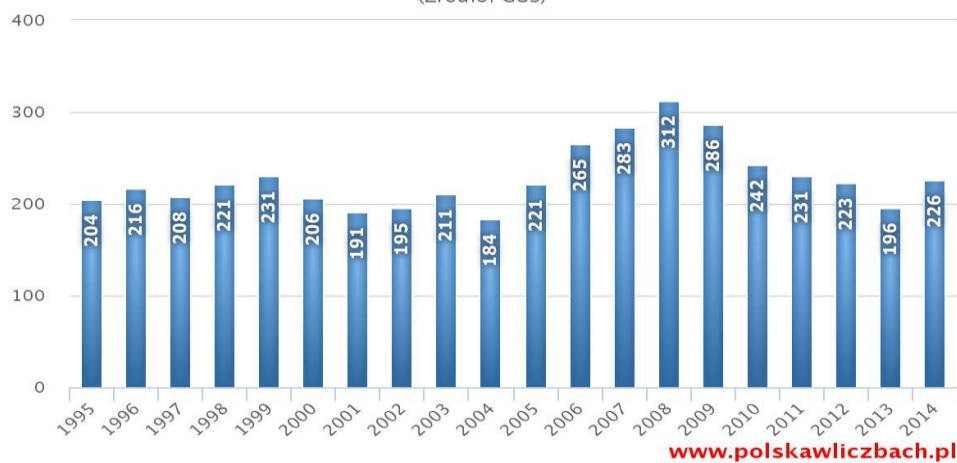
(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Liczba małżeństw zawartych w gminie Wyszaków w latach 1995 – 2014

(Źródło: GUS)

Przyrost naturalny w Gminie Wyszków

Stan zdrowia mieszkańców oceniany jest za pomocą wskaźników długości życia oraz umieralności.

Rok	gmina/ powiat	liczba mieszkańców ogółem	liczba mężczyzn	liczba kobiet	urodzenia żywe na 1000 ludności	zgony na 1000 ludności	przyrost naturalny na 1000 ludności
2002	G	37223	18157	19066	11,3	6,7	4,7
	P	71393	35309	36084	11,3	8,7	2,6
2003	G	37453	18248	19205	10,1	6,6	3,4
	P	71454	35327	36127	10,7	9,3	1,5
2004	G	37715	18373	19342	11,7	6,7	5,1
	P	71574	35396	36178	11,9	9,4	2,5
2005	G	37807	18349	19368	11,4	6,8	4,6
	P	71534	35339	36195	11,2	9,1	2,1
2006	G	38034	18505	19529	11	7,3	3,7
	P	71747	35387	36360	11,1	9,1	2
2007	G	38229	18637	19592	11,4	6,9	4,5
	P	71968	35506	36462	12,1	9,5	2,6
2008	G	38398	18725	19673	13,2	7,7	5,5
	P	72103	35575	36528	12,8	9,3	3,4

Rok	gmina/ powiat	liczba mieszkańców ogółem	liczba mężczyzn	liczba kobiet	urodzenia żywe na 1000 ludności	zgony na 1000 ludności	przyrost naturalny na 1000 ludności
2009	G	38.537	18.796	19.741	529	278	251
2010	G	38.685	19.049	19.636	500	291	209
2011	G	39.009	19.961	19.048	411	301	110
2012	G	39.075	19.079	19.996	451	297	154
2013	G	39.161	19.140	20.021	441	299	142
2014	G	39.172	19.141	20.031	428	302	126
2015	G	39.171	19.150	20.021	b.d.	b.d.	b.d.

Liczba żywych urodzeń w Gminie Wyszków zmienia się, obserwowany od 2007 roku wzrost urodzeń żywych po roku 2010 stopniowo maleje – w 2014 r. wynosił 428.

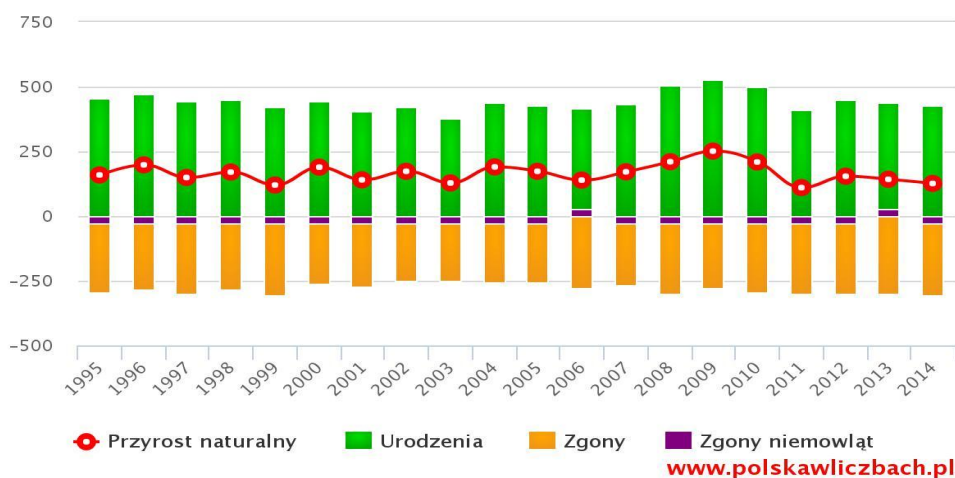
Gmina Wyszków ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 126. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 3,2 na 1000 mieszkańców gminy Wyszków.

W 2014 roku urodziło się 428 dzieci, w tym 46,5% dziewczynek i 53,5% chłopców. Średnia waga noworodków to 3.425 gramów.

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,22 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Przyrost naturalny w latach 1995–2014 w gminie Wyszaków

(Źródło: GUS)

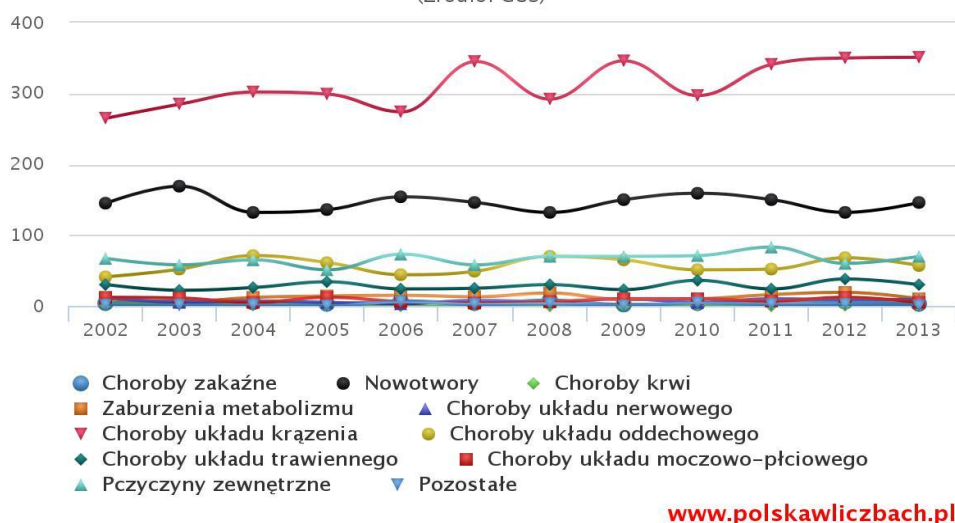

Statystyki zgonów w powiecie wyszkowskim i w Gminie Wyszaków

W 2013 roku 51,1% zgonów w gminie Wyszaków spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 21,3% zgonów w gminie Wyszaków były nowotwory, a 8,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Wyszaków przypada 7.71 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

Przyczyny zgonów w powiecie wyszkowskim w latach 2002 - 2013

(Źródło: GUS)

Umieralność ze wszystkich przyczyn w powiecie wyszkowskim w latach 2002 – 2013.

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
617	661	669	653	653	679	669
2009	2010	2011	2012	2013		
685	648	692	697	681		

Z danych udostępnionych przez Wydział Ogólny i Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Wyszkowie wynika, że w Gminie Wyszków w 2007 r. miało miejsce 263 zgonów, zaś w 2008 r. 240. W odniesieniu do liczby zgonów w powiecie wyszkowskim liczby te, stanowią odpowiednio 38,7% oraz 35,9%.

Umieralność z powodu chorób układu krążenia (dane na poziomie powiatu wyszkowskiego).

Choroby układu krążenia						
2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
265	285	302	299	274	345	292
2009	2010	2011	2012	2013		
346	297	341	350	351		

Choroby układu krążenia są najczęstszą przyczyną wszystkich zgonów w powiecie wyszkowskim. Natomiast w kraju choroby układu krążenia powodują zgon 41,1% zgonów mężczyzn, 52,6% zgonów kobiet i 46,8% wszystkich zgonów (dane za 2004 r.)

Umieralność z powodu chorób nowotworowych (dane na poziomie powiatu wyszkowskiego).

Choroby nowotworowe ogółem						
2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
145	169	132	136	154	146	132
2009	2010	2011	2012	2013		
150	159	150	132	146		

Choroby nowotworowe są drugą z kolei przyczyną zgonów. Umieralność z ich powodu kształtuje się od 19,7% do 25,6 % wszystkich zgonów w przedstawianych latach. W kraju choroby nowotworowe powodowały zgon 26,4% zgonów mężczyzn, 22,8% zgonów kobiet i 24,8% wszystkich zgonów (dane z 2004 r.).

Inne przyczyny zgonów (dane na poziomie powiatu wyszkowskiego).

Choroby układu oddechowego ogółem						
2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
41	52	71	61	44	49	70
2009	2010	2011	2012	2013		
65	51	52	68	57		

Choroby układu trawiennego ogółem						
2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
30	22	26	34	24	25	30
2009	2010	2011	2012	2013		
23	36	24	38	30		

Wśród innych, najczęściej występujących przyczyn zgonów, jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego wymienić można choroby układu oddechowego i trawiennego.

Najważniejsze problemy zdrowotne mieszkańców gminy Wyszków (stanowiących połowę ludności zamieszkującej powiat wyszkowski), podobnie jak całej ludności Polski – są zbliżone w swojej strukturze do tych, obserwowanych w pozostałych krajach Unii Europejskiej. Niekorzystnym zjawiskiem, w stosunku do średnich unijnych, jest umieralność z powodu chorób układu krążenia i nowotworów. Od początku lat 90-tych XX wieku przeciętne dalsze trwanie życia mieszkańców naszego kraju uległo wydłużeniu o ponad 4 lata, jednak analizowane wskaźniki zdrowotne w większości wypadków są dużo gorsze niż ich odpowiedniki w zachodnich krajach Unii Europejskiej. Również w naszej gminie obserwuje się ogólnopolską tendencję zwiększonej zachorowalności na choroby cywilizacyjne.

Powyższa diagnoza umożliwia wstępne ustalenie dalszych kierunków działań prozdrowotnych w Gminie Wyszków w zakresie:

- chorób układu krążenia - dalsze oddziaływania na świadomość społeczną i profilaktykę.
- działania na rzecz obniżenia wskaźników umieralności z powodu nowotworów złośliwych piersi, szyjki macicy, płuc, prostaty jelita grubego – zwiększanie kompletności i dostępności do programów wczesnego wykrywania.
- planowania akcji edukacyjnych dotyczących znanych czynników ryzyka chorób układu krążenia i nowotworów, oraz rozwój edukacji zdrowotnej, działania profilaktyczno- edukacyjne skierowane dla dzieci i młodzieży. Dostosowanie rodzaju i zakresu realizowanych programów profilaktycznych do rzeczywistego zapotrzebowania i zainteresowania lokalnej społeczności z równoczesnym wzmocnieniem działań edukacyjno – informacyjnych.
- aktywnego uczestnictwa w programach wczesnego wykrywania chorób, organizowanych w formie konkursów przez Ministerstwo Zdrowia,

z naciskiem na wspieranie programów długoterminowych i obejmujących całą zagrożoną populację.

Wytyczenie kierunków działań w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki prozdrowotnej pozwoliło na wskazanie celu głównego i określenie sposobów jego realizowania.

V. Cel główny

Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności w Gminie Wyszaków.

Cel główny realizowany będzie poprzez: profilaktykę zdrowotną i promocję zdrowia. Wyznaczone zostały także cele priorytetowe, których osiągnięcie będzie integralnym elementem celu głównego.

Cele priorytetowe:

1. Wspieranie rozwoju, zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zapobieganie najczęstszym problemom zdrowotnym dzieci i młodzieży.

Zadania:

- 1.1. Działania dotyczące zwiększenia świadomości zdrowego odżywiania się i wpływu aktywności fizycznej na zdrowie u dzieci. Realizacja działań edukacyjnych w zakresie higieny osobistej.
- 1.2. Działania na rzecz zmniejszenia występowania próchnicy i wad zgryzu u dzieci.
- 1.3. Działania na rzecz profilaktyki i wczesnego wykrywania wad postawy wśród dzieci.
- 1.4. Działania edukacyjne dotyczące profilaktyki i wczesnego wykrywania wad rozwojowych w okresie prenatalnym i niemowlęcym. Działania promujące świadome rodzicielstwo.
- 1.5. Działania w zakresie promowania zdrowego stylu życia.
- 1.6. Działania edukacyjne dotyczące profilaktyki astmy. Działania edukacyjne dotyczące alergii u dzieci i młodzieży.

2. Zwiększenie świadomości związanej z zagrożeniami wynikającymi z chorób układu krążenia i chorób nowotworowych.

Zadania:

- 2.1. Działania na rzecz obniżenia wskaźników umieralności z powodu nowotworów. Zwiększenie dostępności do programów wczesnego wykrywania.
- 2.2. Profilaktyka raka piersi, raka szyjki macicy, chorób nowotworowych narządu rodnego, raka jelita grubego, raka prostaty.
- 2.3. Profilaktyka chorób układu krążenia.

3. Profilaktyka i promocja zdrowia oraz upowszechnianie zachowań prozdrowotnych przez działania edukacyjne dla wszystkich grup wiekowych.

Zadania:

- 3.1. Realizacja akcji edukacyjnych odnośnie znanych czynników ryzyka nowotworów i innych grup chorób, zwłaszcza chorób układu krążenia. Działania profilaktyczno-edukacyjne.
- 3.2. Działania na rzecz upowszechnienia zasad udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.
- 3.3. Działania na rzecz upowszechniania zasad zdrowego żywienia i zdrowego stylu życia.
- 3.4. Profilaktyka chorób układu krążenia i chorób nowotworowych.
- 3.5. Działania promujące świadome rodzicielstwo oraz edukacja przedporodowa.
- 3.6. Działania na rzecz tworzenia i wspierania lokalnego partnerstwa na rzecz zdrowia.

VI. Oczekiwane korzyści wynikające z programu

1. Zwiększenie świadomości związanej z zagrożeniami przedwczesnej umieralności z powodu chorób układu krążenia i chorób nowotworowych.
2. Edukacja mieszkańców Gminy Wyszaków w zakresie profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia.
3. Zwiększenie dostępności do bezpłatnych badań profilaktycznych i programów wczesnego wykrywania chorób.
4. Wypromowanie zdrowego stylu życia w szczególności u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym i wczesnoszkolnym

Jako cel odroczony, wynikający z osiągnięcia celów wymienionych w punktach od 1 do 4, uważa się zwiększenie poziomu sprawności i wydolności fizycznej mieszkańców Gminy Wyszaków.

VII. Realizacja, finansowanie i monitoring.

Koordinację programu prowadzi będzie Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Wyszowie. W realizację zadań włączone zostaną zakłady opieki zdrowotnej, szkoły, inne jednostki organizacyjne gminy, a także stowarzyszenia, wolontariusze, specjaliści z wybranych dziedzin. Istotnym jest pozyskanie osób z odpowiednim przygotowaniem (animatorów promocji zdrowia), rodziców, bez których zamierzone działania miałyby ograniczony efekt. Zaangażowanie w realizację programu wymienionych wyżej osób i organizacji pozwoli na optymalizację kosztów. **Ponadto, szereg działań jest realizowanych w programach profilaktycznych i wychowawczych wyszkowskich szkół i przedszkoli. Częściowo są one ujęte także w Gminnym Programie Przeciwdziałania Alkoholizmowi na lata 2016 – 2020, oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016 – 2020.**

Realizacja Programu nastąpi poprzez:

- realizację we własnym zakresie lub zlecenie realizacji zadań wybranym podmiotom w drodze konkursu ofert,
- tworzenie bazy merytorycznej, organizacyjnej i materialnej niezbędnej do realizacji programu.

Wydatki związane z realizacją programu pochodzą z budżetu Gminy Wyszaków oraz środków zewnętrznych. Dużą część zadań realizują zakłady opieki zdrowotnej w ramach programów profilaktycznych finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Skuteczność realizacji zadań zawartych w Programie zależeć będzie w dużej mierze od ewaluacji i monitoringu. Jako wskaźniki monitoringu przyjmuje się:

- liczbę zrealizowanych programów profilaktycznych,
- liczbę przebadanych osób,
- liczbę podmiotów realizujących program.

Ponadto, założenia niniejszego programu będą konsultowane przez podmioty systemu ochrony zdrowia, takie jak: organy administracji rządowej i samorządowej, samorządy zawodów medycznych, świadczeniodawcy sektora publicznego, jak i niepublicznego z terenu gminy, instytucje zdrowia publicznego.

Gminny Program Profilaktyki Zdrowotnej i Promocji Zdrowia jest dokumentem otwartym, którego modyfikacja następować będzie w zależności od zmieniających się potrzeb zdrowotnych mieszkańców.

Wydział Edukacji i Spraw Społecznych przedkładać będzie Burmistrzowi Wyszakowa coroczne sprawozdanie z realizacji zadań Programu, ponieważ ewaluacja i monitorowanie są podstawą skutecznej realizacji zadań Programu, pozwolą także na jego modyfikacje.

Przewodnicząca Rady

Elżbieta Piórkowska